

Kiképzés

A Csendőrség kezdettől fogva igen nagy gondot fordított tagjainak kiképzésére. Az 1881-ben kiadott Utasítás hathónapos próbaszolgálatot írt elő. Ezt az időt csendőrségi kiképzésre kellett fordítani. Országos csendőriskolák ebben az időben még nem voltak, ezért a kiképzés a csendőrkerületeknél történt. Minden kerülethez oktatótiszteket osztottak be, aki néhány altiszttel együtt csak oktatással foglalkozott. Elsősorban az újoncokat képezték ki, de ezek hiányában a kerületi parancsnok csendőröket vezényelhetett az iskolába továbbképzésre.

A csendőrújoncok először a szükséges elméleti oktatást kapták meg. Ez főképpen a törvények, rendeletek és a csendőrségi Utasítás ismeretéből, valamint a bűncselekmények felderítéséhez és nyomozásához szükséges alapismeretekből állt. A kiképzés gyakorlati része az őrsökön folyt, ahol az újonc ismeretei - egy idősebb csendőrrel az őrskörlet portyázása közben - naponta gyarapodtak.

A hathónapos oktatás végén a próbaszolgálatosok írásbeli és szóbeli vizsgát tettek. A vizsgáló bizottság a kerületi parancsnokból, egy alantos és egy számvivő tisztből állt. A sikeres vizsga után az újoncot véglegesítették; tizedesi rangot kapott, letette a csendőresküöt, aláírta a hároméves kötelezőt, majd megkapta őrsbeosztását. A csendőresküöt két tanú jelenlétében írta alá. Ebben az illető megígérte az ország törvényeinek pontos betartását, a közbiztonsági szolgálat hűséges ellátását, engedelmességet ígért a királynak, csendőrségi feljebbvalóinak és az illetékes hatóságoknak.

Tiszti felvétel és kiképzés

A tiszti létszámot elsősorban a testületből pótolták fokozatos előléptetéssel az 1893. évi XXXVI. törvénycikk alapján. A felvételnél, valamint a csendőrtiszti előléptetéseknél a hadsereg tagjaival szemben előnyben részesültek a vármegyéknél előzőleg közbiztonsági szolgálatban lévő csendbiztosok is, akik erre az 1881. évi III. törvénycikk 6. szakasza alapján jogosultak voltak.

A szolgálatban kipróbált olyan nőtlen altisztek, akik kiváló minősítéssel kívül még megfelelő általános műveltséggel is rendelkeztek, az illetékes parancsnok javaslata alapján a m. kir. Ludovika Akadémiára kerültek, vagy kivételesen honvédtiszti vizsgára bocsátották őket. Az akadémiát végzett vagy a tiszti vizsgát letett altisztek hadapródok lettek. (30-32. melléklet)

Átkerülhettek a Csendőrséghez a cs. és kir. közös hadseregben szolgáló és a m. kir. honvédség tényleges vagy tartalékos állományából a kifogástalan minősítéssel rendelkező tisztek és tisztjelöltek is. Ezek a közös hadseregben vagy a honvédségben viselt rangjukról lemondtak és mint próbaszolgálatos csendőr tizedesek a hat hónapig tartó csendőriskolába kerültek. Csak ennek elvégzése után nevezték ki őket csendőr őrmesterekké és később csendőr hadapródokká.

A cs. és kir. közös hadseregtől vagy a m. kir. honvédségtől így átkerült volt tisztek és tisztjelöltek, akik a Csendőrségnél a hadapródi rendfokozatot az előzőleg említett módon elérték, valamint a testület kebeléből hadapródokká átminősített csendőrtisztek csendőrtisztekké való kinevezéséhez még külön csendőrtiszti szakvizsgát is kellett tenni. A szakvizsgabizottság elnöke mindig egy csendőrkerületi parancsnok volt, tagjai sorában pedig néhány csendőrtiszt és egy csendőr számvivő foglalt helyet. A vizsgabizottság összeállítását, a vizsga anyagát és az ezzel kapcsolatos egyéb teendőket miniszteri rendeletek szabályozták.

Dr. Rektor Béla: A magyar királyi csendőrség oknyomozó története, Cleveland, OH. 1980. 104-105 old